

З огляду на світовий досвід промислово-розвинених країн, без активної участі держави стає неможливим формування інноваційної системи. Зважаючи на значну роль держави у становленні інноваційної економіки слід враховувати необхідність розробки стратегії переходу до інноваційної моделі шляхом використання методів наукового планування на всіх рівнях управління, підвищення рівня інноваційної культури, що зумовить розвиток венчурного підприємництва.

Таким чином, Україні необхідно, для досягнення економічної стабілізації та забезпечення економічного розвитку на нових технічній і технологічній основах, розв'язати невідкладні завдання у сфері розвитку інноваційної та науково-технічної діяльності.

Лекція 8. Діяльність національних Асоціацій венчурного капіталу

8.1. Діяльність Української та Російської Асоціацій венчурного капіталу.

8.2. Діяльність Британської та Європейської Асоціацій венчурного капіталу.

Рекомендована література: [24; 26; 77; 81].

8.1. Діяльність Української та Російської Асоціацій венчурного капіталу

Українська Асоціація Інвестиційного Бізнесу (УАІБ) є добровільною, недержавною, некомерційною організацією, заснованою на засадах саморегулювання, рівноправності, вільного волевиявлення і спільності інтересів своїх членів. УАІБ заснована в квітні 1995 року і є однією з найстаріших професійних організацій учасників фондового ринку.

У жовтні 1997 року Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку (ДКЦПФР) надала УАІБ статус саморегулювальної організації (СРО). З червня 2002 року ДКЦПФР надала УАІБ статус - СРО ринку цінних паперів, яка об'єднує компанії з управління активами. На сьогодні це єдина в Україні саморегулювальна недержавна організація, якій держава делегувала частку своїх повноважень, визначивши їх в Законі України «Про інститути спільного інвестування (пайові та корпоративні інвестиційні фонди)» та «Положенні про діяльність СРО ринку цінних паперів, яка об'єднує компанії з управління активами».

Метою заснування та діяльності УАІБ є:

- забезпечення високого професійного рівня діяльності учасників ринку цінних паперів;
- представництво власних членів та захист їх професійних інтересів;
- професійна підготовка та підвищення кваліфікації фахівців - членів;
- інформування своїх членів стосовно законодавства про цінні папери та змін, що вносяться до нього;
- розроблення та контроль за дотриманням норм та правил поведінки, регламентів, правил здійснення операцій з цінними паперами, вимог до професійної кваліфікації фахівців - членів СРО та інших документів, передбачених чинним законодавством;
- розроблення та впровадження заходів щодо захисту клієнтів членів Асоціації та інших інвесторів, а також дотримання етичних норм та правил поведінки членів саморегулювальної організації у їх взаєминах з клієнтами;

- вдосконалення нормативно – правової бази ринку цінних паперів;
- сприяння в організації фінансового моніторингу компаніями з управління активами у сфері запобігання та протидії запровадження в легальний обіг доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму.

УАІБ в процесі виконання своїх функцій має право:

- перевіряти діяльність своїх членів у порядку, погодженому Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку (ДКЦПФР);
- контролювати дотримання своїми членами законодавства та прийнятих саморегулювальною організацією правил і вимог;
- за згодою своїх членів представляти їх інтереси в ДКЦПФР та в інших державних органах;
- збирати, узагальнювати та аналітично обробляти статистичну інформацію;
- спільно з ДКЦПФР перевіряти діяльність своїх членів щодо дотримання членами саморегулювальної організації вимог чинного законодавства з питань фінансового моніторингу;
- розробляти та запроваджувати відповідно до законодавства правила, стандарти та вимоги до порядку здійснення операцій на фондовому ринку;
- запроваджувати процедури розв'язання спорів щодо професійної діяльності на ринку цінних паперів тощо.

Органи управління УАІБ

Вищим органом УАІБ є *Загальні збори*, які проводяться не менше одного разу на рік. В період між Зборами керівними органами УАІБ є *Рада Асоціації*, яка обирається Загальними зборами терміном на два роки. Виконавчим органом Асоціації є *Дирекція*. Для виконання своїх функцій Асоціація також має Ревізійну комісію, Дисциплінарний комітет, а також інші спеціалізовані комітети і комісії.

Члени Асоціації мають право:

- одержувати інформацію про діяльність Асоціації та її органів;
- брати участь в Загальних зборах членів Асоціації;
- голосувати з усіх питань, винесених на розгляд Загальних зборів;
- брати участь у виборах органів Асоціації і бути обраним до цих органів;
- брати участь в роботі над документами, які визначають основні напрямки діяльності Асоціації, подавати до Ради Асоціації пропозиції і рекомендації;
- використовувати логотип Асоціації;
- користуватися методичними розробками і матеріально-технічними засобами Асоціації, а також послугами, консультаціями і рекомендаціями, що їх надають Асоціація чи її органи.

УАІБ тісно взаємодіє з органами державного регулювання у сфері інвестиційного бізнесу, зокрема, згідно «Меморандуму про взаємодію між УАІБ та Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку», «Угоди про взаємодію між УАІБ та Фондом державного майна».

2. Російська Асоціація Венчурного Інвестування (РАВІ).

Основними завданнями РАВІ є:

- формування в Росії політичного й підприємницького клімату, сприятливого для інвестиційної діяльності;

- представлення інтересів членів РАВІ в органах влади й управління, у засобах масової інформації, у фінансових і промислових колах усередині країни й за рубежом;
- інформаційне забезпечення й створення комунікативних площадок для учасників російського венчурного ринку;
- формування кваліфікованих фахівців для компаній венчурного бізнесу.

Ідея створення Російської Асоціації Венчурного Інвестування (РАВІ) була висунута на семінарі для менеджерів Регіональних фондів венчурного капіталу Європейського Банку Реконструкції й Розвитку (РФВК ЄБРР) у Санкт-Петербурзі в грудні 1996 р. У березні 1997 р. уже було проведено Установчі збори РАВІ, на яких 10 керуючих компаніями фондів венчурного капіталу підписали Установчий договір РАВІ.

До складу РАВІ входять 28 повних і 28 асоційованих членів.

Членство в асоціації має свої правила та особливості. Зокрема, статутом Асоціації визначено, що «під «Членом Асоціації» розуміється як повний член Асоціації, тобто комерційна організація, так і асоційований член, яким може бути комерційна і некомерційна організація». Можливість прийому до членів Асоціації розглядає *Адміністративна рада*, що може задовольнити заяву про членство або відмовити в членстві без пояснення причин. При розгляді заяв про членство в Асоціації Адміністративна рада бере до уваги релевантні обставини.

Статутом Асоціації визначено, що всі претенденти на членство повинні:

- активно діяти в області венчурного інвестування;
- мати позитивну репутацію в співтоваристві венчурних інвесторів;
- погоджуватися виконувати «Кодекс поведінки Члена Асоціації».

8.2. Дільність Британської та Європейської Асоціацій венчурного капіталу

Британська Асоціація Венчурного Капіталу (BVCA) є індустріальним підґрунтям британського приватного капіталу у сфері венчурного інвестування. Асоціація створена у 1983р. і нараховує близько 400 членів. Асоціація має більш як 20-ти літній досвід успішного представлення інтересів промисловості, яка охоплює близько 57% загальноєвропейського ринку, перед Європейською комісією та Європейським парламентом, у засобах мас-медіа та інших інститутах політичного та соціального управління як у Британії, зокрема, так і Європі та світі загалом.

Основною метою BVCA є захист та представлення інтересів учасників приватного капіталу у сфері промисловості та розвиток професійних стандартів діяльності між учасниками Асоціації.

Основні завдання та принципи діяльності Асоціації:

1. Просування та залучення інвесторів у сектор приватної власності британської промисловості та венчурного капіталу;
2. Вплив на соціальну політику у Європі;
3. Привертання уваги та поширення інформації щодо сектору приватної власності та венчурного капіталу;
4. Вплив на діяльність політичних сил з метою побудови сприятливих умов для існування та розвитку венчурного капіталу.

Асоціація налічує понад 180 повних та 170 асоційованих членів. До повних членів належать інституційні інвестиційні фонди та їхні материнські компанії (банки, страхові компанії), які здійснюють постійні довготермінові фінансові інвестиції в венчурні компанії.

Європейська Асоціація Венчурного Капіталу - створена у 1983 р з метою розвитку європейської моделі прямого інвестування і венчурного капіталу. В даний час нараховує 300 членів. Штаб-квартира асоціації знаходиться в Брюсселі Діяльність асоціації спрямована на створення в Європі сприятливих умов для розвитку венчурного бізнесу та тісно пов'язана із діяльністю Європейської комісії.

Асоціація має наступні основні стратегічні завдання:

- залучення інституціональних інвесторів до участі у венчурному інвестуванні;
- представлення інтересів своїх членів і інших учасників венчурної індустрії в європейських структурах;
- вироблення ефективних і доступних стратегій та механізмів розвитку венчурного капіталу.

Одними із найважливіших питань та програм, до участі у роботі яких було залучено EVCA були наступні:

1) Регулювання процесів концентрації капіталу (злиття та поглинання).

В червні 2000р. Європейська комісія прийняла рішення щодо необхідності перегляду «Угоди з регулювання процесів концентрації капіталу під час поглинань», що була затверджена 21.12.1989р. Так, 11.12.2002р. Комісія ратифікувала так звану «Зелену угоду», що мала на меті висвітлити основні шляхи реформування сфери регулювання даних процесів. Європейською комісією було створено пакет основних документів, що передбачали низку шляхів та заходів з питань контролю за поглинаннями та злиттями.

2) Захист прав інтелектуальної власності у сфері патентного права на результати винаходів у сфері комп'ютерних технологій.

В жовтні 2000р. стартувала «Програма з питань патентного права на результати винаходів у сфері комп'ютерних технологій», ініційована Європейською комісією. Відсутність на європейському просторі єдиної законодавчої бази з даних питань визначалась як серйозний бар'єр на шляху індустріального зростання, розвитку конкуренції та побудови міжнародного торговельного простору. За період 1999-2003рр. європейським приватним капіталом та венчурними фірмами було спільно проінвестовано понад 6400 компаній, що працювали у сфері програмного забезпечення, на суму понад 10 млрд. євро. У травні 2004р. за пропозицією та відповідальністю Європейського парламенту, Ради із захисту добросовісної конкуренції та участі EVCA було ініційовано та підписано «Угоду щодо захисту винаходів у сфері програмного забезпечення».

3) План дій щодо захисту від ризиків капіталу (Risk Capital Action Plan (RCAP)).

У листопаді 1997р. Європейською Радою у Люксембурзі було визнано важливу роль ризику загальноєвропейського ринку капіталів у процесі формування політики зайнятості та заробітної плати. EVCA приймала активну участь у дослідженні та формуванні пропозицій щодо зменшення таких впливів та усунення бар'єрів розвитку політики щодо зайнятості у Європі.